

Витяг з додатку до листа Міністерства освіти і науки України

від 26.06.2015 року № 1/9-305

Особливості вивчення базових дисциплін

у загальноосвітніх навчальних закладах

у 2015/2016 навчальному році

Захист Вітчизни

Відповідно до Типових навчальних планів для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки від 27.08.2010 № 834, зі змінами, що внесені наказом Міністерства освіти і науки від 29.05.2014 № 657, на вивчення предмета в 2015/2016 навчальному році передбачено:

у класах з військово-спортивним профільним навчанням – 2 год. на тиждень;

у класах всіх інших напрямів – 1,5 год. на тиждень.

Кількість годин може бути збільшена за рахунок варіативної складової навчального плану.

На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 27.10.2014 № 1232 «Про затвердження плану заходів щодо посилення національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді», від 16.06.2015 № 641 «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах» робочою групою з доопрацювання навчальної програми предмета «Захист Вітчизни» розширено зміст окремих розділів та забезпечено практичну спрямованість навчальної програми.

Урок як основна організаційна форма предмета «Захист Вітчизни» починається із шиккування, виконання Гімну України, перевірки готовності учнів до уроку і тренування за тематикою уроку протягом 3-5 хв. На заняттях стосунки між учнями та вчителем, а також учнів між собою підтримуються на зразок взаємовідносин між військовослужбовцями Збройних сил України.

Зміст програмового матеріалу в навчальній програмі «Захист Вітчизни», залежно від матеріальної бази навчального закладу та ін., може бути відкореговано на 20 відсотків у межах розділу. Послідовність вивчення тем вчитель може коригувати самостійно.

Вивчення предмета «Захист Вітчизни» юнаками та дівчатами проводиться окремо (відповідно до листа-роз'яснення Міністерства освіти і науки України від 09.10.2002 № 1/9-444). Навчальний предмет при цьому в обох випадках називається «Захист Вітчизни» з уточненням («Основи медичних знань» для дівчат).

Разом з тим, дівчата, за їх власним бажанням (у разі згоди батьків, опікунів або піклувальників) та відповідно до рішення педагогічної ради навчального закладу, можуть навчатися за програмою для юнаків. Юнаки, які за станом здоров'я або релігійними поглядами звільнені від засвоєння основ військової справи, вивчають предмет за програмою для дівчат «Основи медичних знань».

Юнаки вивчають такі розділи: Збройні сили України на захисті Вітчизни; міжнародне гуманітарне право; тактична підготовка; вогнева підготовка; статут Збройних сил України; стройова підготовка; військова топографія; прикладна фізична підготовка; військово-медична підготовка; основи цивільного захисту.

Дівчата – основи цивільного захисту; міжнародне гуманітарне право про захист цивільного населення; основи медичних знань і допомоги; надання першої медичної допомоги в надзвичайних ситуаціях, хворим та догляд за ними.

Розділ предмета «Основи цивільного захисту» для групи юнаків і для групи дівчат є спільним.

Практичне закріплення теоретичного матеріалу із розділу «Основи цивільного захисту» передбачається під час проведення Дня цивільної оборони (цивільного захисту) в загальноосвітніх навчальних закладах.

З метою практичного закріплення рівня знань, умінь та навичок учнів наприкінці навчального року проводяться навчально-польові заняття (збори), у тому числі з використанням навчально-методичної бази військових частин, відповідних кафедр вищих навчальних закладів, військових комісаріатів, оборонно-спортивних, військово-оздоровчих таборів, базових навчальних закладів, центрів допризовної підготовки тощо. Їх організація і проведення планується керівником навчального закладу відповідно до діючих вимог.

Для більш ефективної організації навчально-польових зборів місцеві органи управління освітою спільно з військовими комісаріатами повинні визначити школи, на базі яких проводитимуться заняття, залучивши до них учнів з інших шкіл, об'єднавши їх у навчальні загони й відділення.

Стрільба зі стрілецької зброї, в тому числі та малокаліберної гвинтівки, проводиться на відповідно обладнаних стрільбищах і в тирах за планами військових комісаріатів на підставі наказів, погоджених з начальником гарнізону (командиром військової частини, начальником вищого навчального закладу), органом управління освітою і керівником навчального закладу.

Керівники навчальних закладів зобов'язані вживати заходів щодо попередження загибелі та травмування учнів, встановлювати необхідні вимоги безпеки під час роботи з озброєнням та військовою технікою, під час здійснення маршу в район занять, проведення занять, стрільб, спеціальних занять і робіт, своєчасно доводити ці вимоги до учнів та досягати їх суворого виконання.

Перед початком занять керівник навчального закладу зобов'язаний особисто впевнитися, що для занять створені безпечні умови, учні засвоїли вимоги безпеки та мають достатні практичні навички щодо їх виконання.

Відповідальність за дотримання учнями вимог безпеки на заняттях несуть викладачі предмета «Захист Вітчизни».

З метою підвищення протимінної безпеки населення та дітей Міністерство освіти і науки рекомендує в загальноосвітніх навчальних закладах спланувати цикл уроків та виховних заходів, присвячених поведженню учнів з вибухонебезпечними предметами, на які учні можуть наразитися (лист Міністерства освіти і науки України від 19.08.2014 № 1/9-419 «Щодо проведення уроків та виховних заходів з питань протимінної безпеки населення та дітей у загальноосвітніх навчальних закладах»).

Зазначені заходи можуть бути проведені для всіх категорій учнів на уроках з предметів «Фізична культура», «Захист Вітчизни» та виховних годинах у загальноосвітніх навчальних закладах. Для проведення уроків рекомендовано використовувати відеоматеріали з питань протимінної безпеки для загального населення та дітей, що розроблені Державною службою з надзвичайних ситуацій, ОБСЄ, ЮНІСЕФ та отримали статус соціальної реклами від Національної Ради з питань телебачення та радіомовлення. З цими матеріалами можна ознайомитись в Інтернеті за посиланнями: <https://www.dropbox.com/s/6tqoszr2xmiz5lj/Mines.mp4>; <https://www.dropbox.com/s/wra85b4hfpdmagn/mns%20720x576%20low%2003.08.14.avi>; <https://www.dropbox.com/s/z8fz2ktrd2f0nm7/mns%20720x405%2003.08.14.mp4>.

Вчителям необхідно надавати організаційно-методичну допомогу та брати участь у проведенні зазначених заходів.

Навчально-методичне забезпечення зазначено в Переліках навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, розміщених на офіційному веб-сайті Міністерства: http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/educational_programs/1349869542/.

Під час підготовки вчителів до уроків радимо використовувати періодичні фахові видання: загальнодержавний методично-інформаційний журнал «Основи Захисту Вітчизни» та журнал «Оборонний вісник».

Зокрема журнал “Оборонний вісник” – друковане щомісячне видання Центру воєнної політики та політики безпеки (ЦВППБ), що містить широкий спектр інформації військової сфери, яка може використовуватися вчителями і учнями загальноосвітніх навчальних закладів під час підготовки та проведення уроків з предмета “Захист Вітчизни”.

Особливістю видання є поєднання інформаційних, аналітичних матеріалів, новин сектору безпеки і оборони України та за військові структури (формування) провідних країн світу.

Допоміжним матеріалом для вчителів буде тематичний розділ з вичерпною, підготовленою профільними фахівцями інформацією, в обсягах та змістом навчального матеріалу та періодичністю відповідно до річного тематичного плану. Розділ журналу “Мій погляд”, Internet- сторінка сайту ЦВППБ (www.defpol.org.ua) та електронна адреса (e-mail: info@defpol.org.ua) відкрита для налагодження зворотного зв'язку з аудиторією читачів, обговорення з ними проблемних питань та висвітлення досвіду з питань організації військово-патріотичного виховання, а також для надання відповідей, що виникатимуть під час підготовки до проведення та викладання предмета “Захист Вітчизни”.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Інститут інноваційних технологій і змісту освіти/ [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://iitzo.gov.ua>.
3. Офіційний веб-сайт Національної академії педагогічних наук України / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ipv.org.ua> .
4. Офіційний веб-сайт Міністерства оборони України / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.mil.gov.ua>.
- знань" / [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.ostriv.in.ua.
5. Сайт газети «Народна армія» / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.na.mil.gov.ua/>
6. Сайт журналу «Військо України» / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://viysko.com.ua/>
7. Сайт науково-теоретичного та науково-практичного журналу «Наука і оборона» / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.nio.mil.gov.ua>.
8. Сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій України / [Електронний ресурс] – <http://www.mns.gov.ua>.
9. Сайт Товариства сприяння обороні України / [Електронний ресурс] – <http://tsou.org.ua>.
10. Сайт Товариства Червоного Хреста України / [Електронний ресурс] – <http://www.redcross.org.ua>.
11. Сайт методично-інформаційного журналу «Основи захисту Вітчизни» / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://Захист.at.ua>.

Вчитель також може залучати матеріали з інших українських Інтернет-ресурсів.